

"MƏNİ BU DÜNYAYA KİM ÇAĞIRDI, KİM?"

(Ömrünün 65-ci baharında bu dünyadan köçmüş
özünü Nəsiminin çağırda sayan Oqtay İsmayilinin əziz xatirəsinə)

Ömür-gün deyirəm, nə təhər ucuzlaşmış, Oqtay müəllim!.. Kimin təmkin yaşadı, kimin yubiley günü yetmiş, kimin yazı, kimin payızı, kiminin qışı...

Hər şey, hər yadda qalmalı, tarix qarışmış dünyamızın sıxıntılarında oriyib gedir; təkcə özü ömirir, bizi də özüyə oridib yox eləyir.

Onsuz da xalqın ən sakit, nisbi firavan günündə də şair ömrü qaçaylar, ondaşlör çəmbərində yarıb çürkür. Bunu özün də tutarı deyirsən:

*Kəsilədim yüz dəfə, inan,
Yüz dəfə sındım, yaşadım.
Gördüm, ölüm dədi verir,
Həyatı dandım, yaşadım.*

Dünyaım qəlbimə götürmək üçün baş alıb dünyadan uzaqlaşmışam. Ağlın kəsəndən dərddə yoldaşlıq, qaçığıyla qaradışlıq elomisin. Bundan bezikmək nədi, qatlaşdığın möhnəti bir yaşamaq vasitəsi bilmişəm:

*Anlamırmış düş hər nəyi,
Puç imiş insan biliyi.
Yəqin ki, mən də hər şeyi,
Tərsinə qandıım, yaşadım.*

İllər öncə bir tədbirdə səsəndirdiyin "Bu millət birləşsə" şeirini - ürayinin feryadını xatırladım, xəffif pıçılıtlarını eşitdim. Onda öz xəfisi faciəno, millətinin kütləvi mətinə açıq-aşkar yas saxlaməsa sənə qoyardılar?! Sovet şairi de "of deyo bilirdimi"? Tədbir de bir bohəndəyi; sən feryada gətirən özge dərində, xalqının söngiməz, qaşayqlamaz yaralarını sızlattı idi.

*Tutsa, bir-birindən əlli milyon əl,
Bu millət birləşsə, gör nəyə dönrə!
Qalmaz inam-güman çaxnəşmasında,
Bütün ümidləri gerçəyə dönrə!*

Onda yazdığın bu misralar bəlkə də çoxuna qəribə gələrdi ki, gənc şairin gör könlündən nə keçir. Qədimə fitva verənlərin və onların olatısı olan soydaşlarımızın rozilliyindən gözü qorxanlar bu şeirin başı üzərindəki "Zaman" sözünü bir pərdə kimi götürüb atacaqlarını, sən dərdirinlə birge itihəm edəcəklərinə ehtiyatlanırdın.

*Urşım marağda, dilim soraqda,
Gürəsən, birləşsək, biz kim olarıq?
Çoxunu Allahım bilir tək ancaq,
Ən azı dünyaya hakim olarıq!*

Haqiqətən bu misraları yazarkən bəlkə də hər şey yadımdan çıxdırdı. Meydanda sən qalırdın - bütün olomla, hər nöqtəsindən belə burxulmuş ürayinlə. Əvəldən-axıracan misraların oxucunu haldan-hala salır, tənqidçilər demiş, dünyada bir işiqli nöqtə qoyurdun qala. Sənin o poetik mənəəndə tıncıxdığımız bu amansız məqamda sonuncu bəndlə kürrük elomış bir yaz yağışından sonra güllümüşü dünyaya boylanan Günəş kimi misraların ümid donuna bəlenirdi:

*Səsim çatırm səmə, yer ilə göyün,
Bələmi uzadırd arası, Allah?
Yuyulu gözümün səliylə, bir gün,
İləcək gözümün qarası, Allah!*

Bu şeirdən sonra neçə-neçə gözəl təorənnü şeirlərini yazmışın. Amma bu haqiqət də qəlbinə döyməz ki, möhnət üstündə daha həssas köklənirsən. Bu, sənin dünyanın acizliyindən irəli gəlir. Səni yaxından tanıyanlar bilir ki, sən gəzəri bir ovuc Vətən torpağınas: sızlıtın da, şövqün də, fərohin də bu müqəddəs torpaqdan qaçnaqların:

*Əllidən sonra
Zərəri çindəyən əllidən sonra,
İtirədim dünyayın yüz ləzzətini,
İllər yavaş-yavaş aldı ağzımdan
Cücə ləzzətini, qaz ləzzətini.*

*Pəlsam qalmışam xəncərtək qında,
Mətam arzu-İmkən qalmağalında,
Kəbabın, qaşmağın, yağın, balın da
Gəbədəki duyuram az ləzzətini.*

*Pozsam pəhrizimi, ələrəmi deyə
Ağzımı tamərsiz qoydum çox şeyə.
Yana-yana baxıb dolu süfrəyə,
Qıraqdan çəkirməm göz ləzzətini.*

*Bədənim taqətdən düşdükcə hər an,
Dilim qüvvətlərin öyüddə yaman.
İş-gücün dadını əzalədir zaman,
Çoxaldır nəsihət, söz ləzzətini.*

*Ay, il sancır məni, gün gəlir hədə,
Uşutmam, tıratmam artır get-gədə.
Ocaq yanındayam yay günündə də,
Günəş vermür daha köz ləzzətini.*

*Yadırdı, ələm gülə, çiçəyə batıb,
Tanırm yərə, göyə şirinlik qatıb.
Dünyayın ləzzəti mən dəfə artıb,
Həyif, yaş itirib öz ləzzətini.*

*Bizimçün yaranıb bu bahar, bu yay,
Yurduñ hər gəşəsi bir behiştə tay.
Bu cənnət dünyayın, ay nəşi Oqtay,
Vaxtında gəl çəkək biz ləzzətini.*

...Nə qarışq zamana gəldik, deyirəm, Oqtay müəllim. Sənin kimi şair qaradışızın əlli yaşında gorak ancaq kəntülaçan mətləblərdən söhbət salasan, yubiley gecəsi, təntəneli görüşlər... İndi hansı oxucunu buna kökləmək olar?! Ələ şairin özünü də bu təntənələrə qatmaq çətinədi. Daha doğrusu, "təntənə"lərin özü süstəldi, yox oldu. Çünki özünü Nəsiminin çağırda sayan Oqtay İsmayilindən bundan artıq nə gözlemək olardı?!

Yoxsa, sənin şairliyini bir yana atsaq, əlovlü bir vətənpərvər kimi sənin buna haqqın var! İndi haqqı-cünə vətənsəvərlər, millət qəhrəmanları var. Amma bunu heç kim unutmayıb ki, neçə illər əvvəl İsmayil bənim aramızda adımı alıb aparın, gözəl devizlərə insanları hürriyyəyə, haqqa, ədalətə, insanlığı səsləyən bir neçəsi var idisə, onlardan biri də sən idin...

Mən sən Oqtay müəllimə bir xüsusiyyəti müşahidə etmişdim. O da sənin ədəbi müşahidəçilik xüsusiyyətinə malik olmağın idi. 1980-ci illərdə "Dağ çiçəkləri" ədəbi məclisinin toplantılarına hərdən mən də gəlirdim. Sənı konardan müşahidə edirdim. Məne ələ gəlirdi ki, sən dünyanı öz ələminə köçürür, sonra onu özünükləşdirib istədiyini kimi oxucuya çatdırırsan. Sənin poetik ələmin çox zəngin idi. Sən predmeti, hədisini və məthumu istədiyini rəngdə təsvir və təorənün eməyi qox ustalığı bacarırdın. Bundan başqa sənəin daha bir qəribə xüsusiyyətinə də olub - üzündən tobəssüm heç vaxt əskik olmazdı. Güllüş, tobəssüm sənə qox yararırdı. Bu xüsusiyyət sənəin poeziyanda da öz əksini tapmışdı. Sən Oqtay Fərzəliyev sən dəroce nəkbin şair idin. Sən poeziyana göstərdiyin vafəlihlığı öz dostlarına da gəstərməyi bacarırdın. Sən dostluqda çox vətəli idin.

Poeziyayın, ilhamın işığı qəbirdə də öz gözəlliyini, təsirini, cazibəsini itirmir. İşığın mübərək, foruz nurla dolsun, işığı ziyahlımız. Oqtay İsmayilini (Fərzəliyev)!

Şair dostun Şahməmməd Dağlaroğlu ilə bir stol arxasında çəkdiyi qəşə şəkili ən mübərək bir əmə-nət kimi əzizləyirəm. Bu şəkildə Babadadğın əson

yeller sənin qara, şəvo saçlarını dağladın, sən də küləklə meydan oxuyursan, ölümnə acığına, həyatın eşqinə o şəkli səndən sonra yadırdı kimi övladlarına, qohumlarına, yaxınlarına, Oqtaysevərlərə qalaçaq.

Sənin səs tələbindən, səsə həyrəngləndən xeyli dedim, onunla da sənin kövrək ürayinindən dənətili bərədə qeydlərimi bitirmək istəyirəm (Görürsən, bu gün də səndən danışib, sözümlü qutara bilirik; inan ki, bundan sonra da sonaladığım, gözüm arxasına ola bəndəllirin, misraların var... sənluq olaraq onlarla şeirdən nümunə gətirə bilərəm...)

*Axtara-axtara qaldım hər yeri,
Məni bu dünyaya kim çağırda, kim?
Bəlkə heç Tanrı da bilmir bu sirri,
Kimin dəvətinə aldanıb gəldim?*

Səndən sonra "İsmayili xəbərləri" qəzetinin baş redaktoru Şahməmməd Dağlaroğlu "Oqtayın ölümünə" adı bir şeir yazdı. "Kimo gərək idi sənin ölümün?" Onsuz da inanmır bir kimsə buna", deyib hayqırdı dostun, sırdaşın Dağlaroğlu.

*Kimo gərək idi sənin ölümün?
Haqqa sox öldümü bu mətəm, bu yas?
Ölümün üzünü ağardın deyil,
Haqla görüş günü gəydinin libas...*

24 may 2020-ci il tarixində Şahməmməd ürayindən süzülüb gələn sözlər nizama düzülüb, ələ həmin günü bütün ölkəyə yayıldı. Bu, bir şeir olmaı, hər kəsin dilində səslənən bir ağı oldu.

Oqtay İsmayilini mənim yaddaşında və mənim qənaətimdə şəh içində nur kimi yaşayır. Bu nur Oqtay müəllimin qəlbindən şölənilən və həm onun lirikasında, həm onun publisistikasında, həm də onun nəsrində özünə parlaq təcəssümü tapmışdı.

Qəbrin, ruhun və xatirən ömüdə baş əyirəm, mənim şair qaradışım!

Dağdımır ƏJƏRƏRƏLÜ